

[Heick.]

I Fremmedherredømmets Tid drog Tusinder af Nordslesvigs unge over Kongeaaen og tog Ophold paa danske Skoler og i danske Virksomheder, og de kom hjem med en fast Tro paa Danmarks Fremtid. Hjemme talte de med Stolthed om, hvad der skete i Moderlandet, og Betydningen heraf for den nationale Stilling i Nordslesvig kan ikke vurderes højt nok. Men Virkningen var selvfølgelig aftagende med Afstanden fra Grænsen, og i Sydslesvig var den danske Paavirkning kun ringe. Med Grænsens Flytning til Skelbækken og med den danske Foretagsomheds Indsats i Nordslesvig er Forholdene for Sydslesvig paa dette Punkt ændret totalt, og da det netop falder sammen med den tyske Kulturs Sammenbrud, har vi her en Baggrund for de sidste Aars Udvikling i Sydslesvig. Grænsens næsten totale Spærring har dog givet Sydslesvigerne en meget daarligere Stilling, end Nordslesvigerne i sin Tid havde, idet de for Tiden har uhyre smaa Muligheder for ved Selvoplevelse at sætte sig ind i vore Forhold. En Del har dog været paa danske Ungdomsskoler, og der er ogsaa tilvejebragt en Ordning, saa nogle unge sydslesvigske Haandværkere kan gennemgaa en Del af deres Læretid heroppe. Paa tilsvarende Vis lykkedes det i Fjor at faa en Ordning, saa 25 unge fra Sydslesvig fik Plads i Landbohjem paa Haderslevvegnen. Dette fik man udvidet i Aar; det danske Generalsekretariat i Flensborg fik Meddelelse om, at der fra engelsk Side vilde blive givet Tilladelse til Udrejse for indtil 175 unge sydslesvigske Landmænd, gældende for et Aar fra 1. November 1947, og danske Myndigheder stillede Opholds- og Arbejdstilladelse i Udsigt til de paagældende. Fra dansk Side blev der truffet Arrangement til at fordele de unge Mennesker over hele Nordslesvig, og der kunde saaledes kun blive nogle faa Stykker til hvert Sogn. Landboforeningerne i Nordslesvig forestod Fordelingen, og der blev lagt Vægt paa, at de unge Mennesker virkelig kom i Pladser, hvor der kunde læres noget, og i Hjem, hvor man levede intenst med i Sognets kulturelle Liv.

Der indkaldtes Ansøgninger i Sydslesvig, og da Grænsen for det fastsatte Antal var naaet, sendtes Ansøgningerne til de engelske Grænsemyndigheder. Her afviste man af forskellige Grunde 32, og yderligere 31 kom paa en særlig Liste, da de ikke var fyldt 18 Aar den Dag, Passene forventedes udskrevet. Tilbage var saaledes 112, som blev indstillet til Rejsetilladelse, og paa Paskontoret i Flensborg gik man i Gang med at udskrive disse Pas; man med-

delte dog, at det vilde tage nogen Tid at skrive Passene, idet der samtidig skulde udstedes Pas ogsaa til de unge Mennesker, der skulde paa Skoleophold herovre. Den 11. November var man naaet saa langt, at de første 9 unge Landmænd kunde komme over Grænsen, men allerede den samme Dag indrykkede Arbejdsmandsforbundet i Tønder i det socialdemokratiske Blad i Sønderjylland, „Sønderjyden“, en Protest imod Ordningen, idet man — støttende sig til en Udtalelse fra en bestemt Landmand — hævdede, at Aktionen kun var iværksat for at skaffe underbetalt Arbejdskraft til Landsdelens Landbrug. Paa denne Foranledning henvendte Arbejdsmandsforbundets Hovedledelse sig til Politimester Brix i Aabenraa og bad om en Forhandling, og midt i det hele meddeltes der fra engelsk Side, at Tilladelsen for de resterende unge Mænd, som skulde rejse, var inddraget.

Denne Meddelelse har selvsagt virket meget nedslaaende, og da der ikke er Klarhed over, hvor stor den danske Indsats — og dermed det danske Ansvar — er med Hensyn til den Afgørelse, der her er truffet, vil jeg tillade mig at spørge den højtærede Arbejdsminister, om der fra Arbejdsministeriets Side er blevet givet Udtryk for Modvilje mod, at de unge Landmænd fra Sydslesvig kom herop.

Det har berørt os pinligt, at et sønderjysk Blad paa et saa forkeret Grundlag har medvirket til, at Arrangementet væltede, og saa meget desto mere, som det er det Blad, hvortil Kirkeministeren vel fortsat føler sig nært knyttet. Den højtærede Minister har jo Gang paa Gang givet Udtryk for, at han af al Magt vil støtte det kulturelle Arbejde i Sydslesvig, og vi er klar over, at netop denne Ministers Indstilling til Problemet, paa Grund af hans Lokalkendskab til Forholdene omkring Grænsen, er afgørende for den Stilling, der i øvrigt tages i de forskellige Ministerier. Der bliver derfor lagt særlig Mærke til, hvad Kirkeministerens Blad skriver, og med Undren læser man derfor følgende Passus i dette Blad for 5. December i Aar, indrykket som Svar paa en Bebrejdelse for at være med til at forhindre de unge Mennesker i at komme herover. Jeg maa maaske citere ogsaa et lille Afsnit heraf, det stod som en ledende Artikel i Bladet:

„Vi tager gerne under de givne Forhold den Skyld paa os. For hvad var det, man fra visse Landbokredse her i Nordslesvig nu skulde have gennemført? Det var simpelt hen et nederdrægtigt Udsvedningssystem, der blev holdt over Daaben iklædt Nationalfølelsens Kaabe,